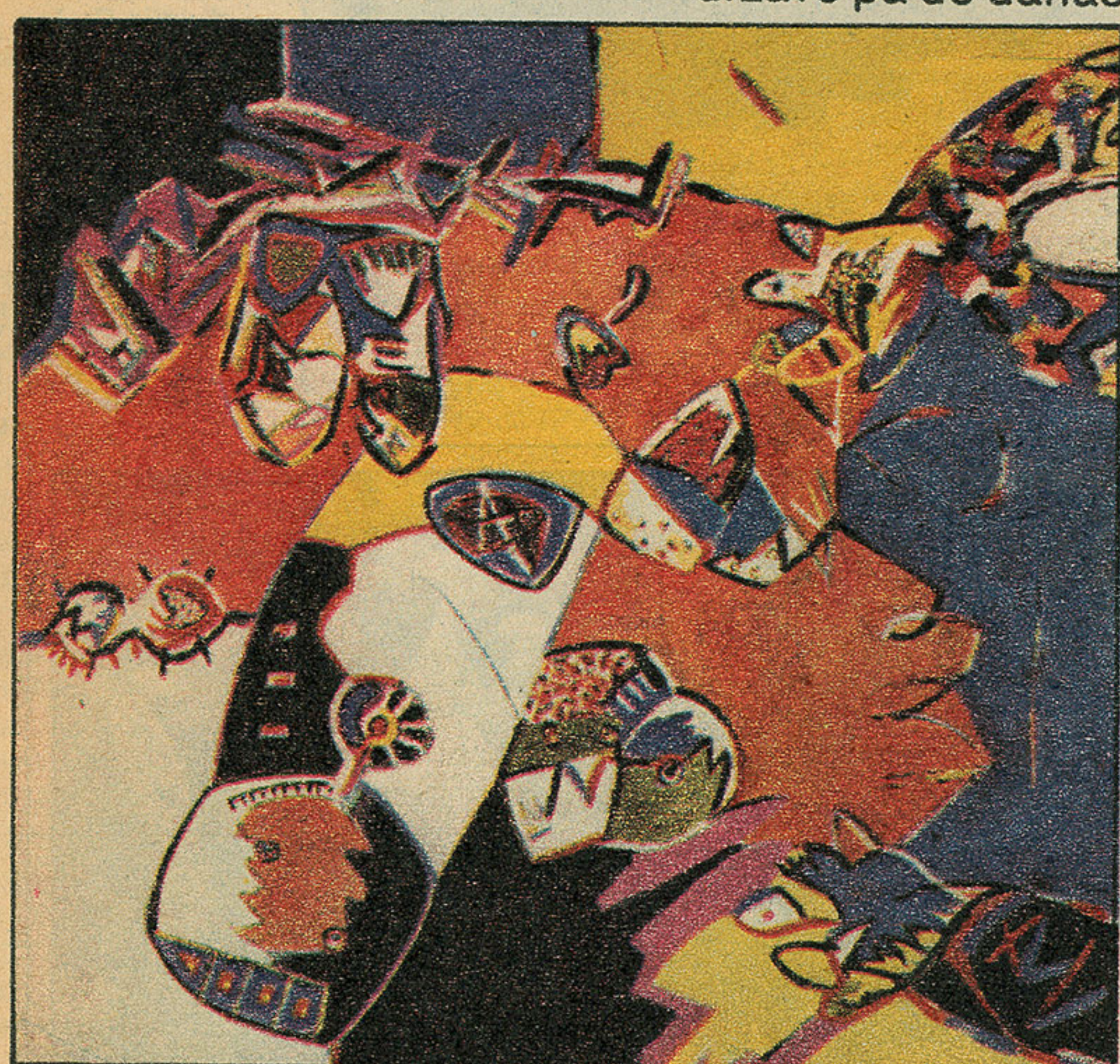

U čast 40-godišnjice ASNOM-a

IZ RIZNICE SAVREMENE MAKEDONSKE UMETNOSTI

Dva i po meseca Skoplje nudi svojim gostima izvanrednu izložbu likovne umetnosti Makedonije od 1944, od stvaranja nove makedonske države pa do danas

Dimitar Manev: FENJER, 1976.

Skoplje, danas jedan od najlepših naših gradova, posebno kada se kupa i septembarskom suncu, greje dušu toplinom juga, ali i bistri pogled belim, smelim linijama moderne arhitekture. Sve je tu, gotovo nadomak ruke, sve oko Vardara, u širokim potezima bulevara i mostova. Prostor počnete da osećate tek kada pešice krenete u hodočašća njegovim lepotama. Tu, u samom srcu grada, tik iznad Vardara, u nekoliko stotina godina starom Daut-pašinom amamu, predivnoj istočnoj građevini sa osam kupola, smeštena je galerija grada Skoplja.

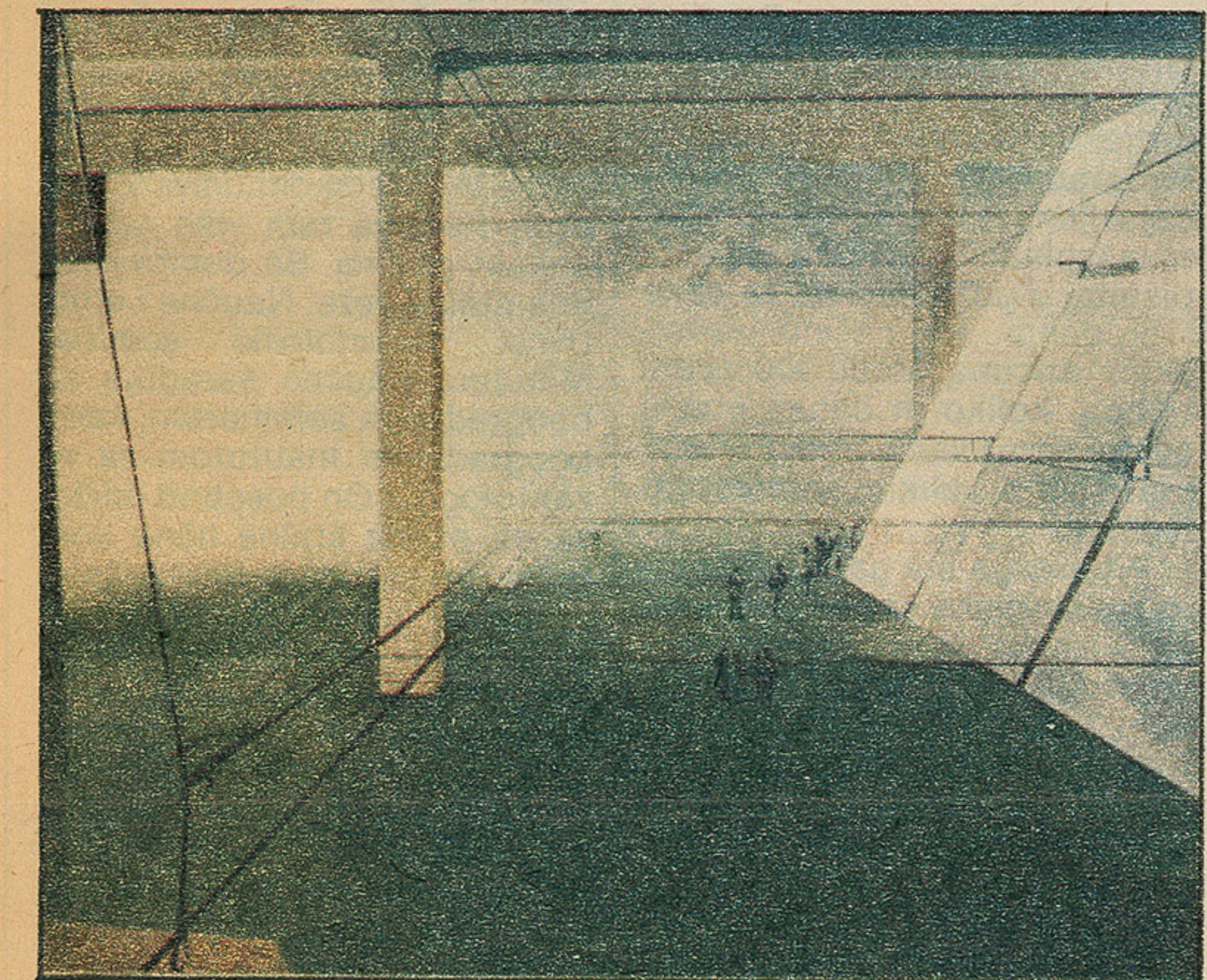
Odmah iza njega je Bit-pazar, pijaca iz davnih vremena, mada osvežena i restaurirana, opet jednako uzbudljivo šarolika, trgovački zagušena i zatrčana, sa bezbroj dućana i radionica već gotovo zaboravljenih zanata. Kujundžije, opančari, užari, leblebdžije, poslastičari, gostioničari iza čijih izloga se dimi čevap na žaru... Iza slavnog pašamama, pružila se zgrada novog skopskog teatra, malo dalje Akademija nauka i umetnosti. Na samom brdu i najnemarniji posetilac neće moći da zaobiđe crkvu Svetog Spasa, jed-

nu od retkih građevina ove vrste uvučenu u skrovitost i bezbednost dvorišta i usadenu nekoliko metara u samo tlo. Zbog toga joj, verovatno, ni zemljotres 1963. nije mogao ništa. Duborez u ikonostasu Sv. Spasa bi svakako bio po volji evropskim kolekcionarima i da je bilo moguće i njega bi ilegalno odneli preko granice, poput ogromnog broja ikona, da nije zaštićen već samim svojim položajem i veličinom... Uostalom, prošlog rata bugarski okupatori su ga skidali i hteli da deportuju no, ipak je nekako izbačven.

Čelebonović, Petar Lubarda, Pregelj, Srbinović, Kerac, Čelić, Vazereš, Rotela, Sulaž, Bife, Hartung i još mnogo drugih — slali su svoj pozdrav i najlepše želje za oporavak grada... Sa svoje strane Muzej je otvorio vrata svim umetnicima sveta i do današnjih dana priredio 373 samostalne i grupne izložbe.

Ovih dana, zapravo od početka avgusta do sredine oktobra, muzejski prostor predstavlja posetiocima izbor iz svoje i drugih galerija, jedan autorski i tematski presek kroz savremenu makedonsku umetnost, dakle, od prvog zasedanja ASNOM-a, 20. oktobra 1944. u manastiru Prohor Pčinjski, do savremenih pravaca i preokupacija. Monumentalni enterijer ovog zdanja lep je već sam za sebe. No njegovo bogatstvo su i platna, uzbudljiva i snažnih boja, bilo da su teme predstavljene klasičnim ili modernijim sredstvima. Svesni da je teško u veoma bogatoj makedonskoj likovnoj umetnosti pronaći sasvim mali broj odabranih, dakle najboljih, selektori su odlučili da veći broj slikara i vajara zastupe sa po jednim ili dva dela i tako postignu presek svih stremjenja. „U izboru smo za polaznu

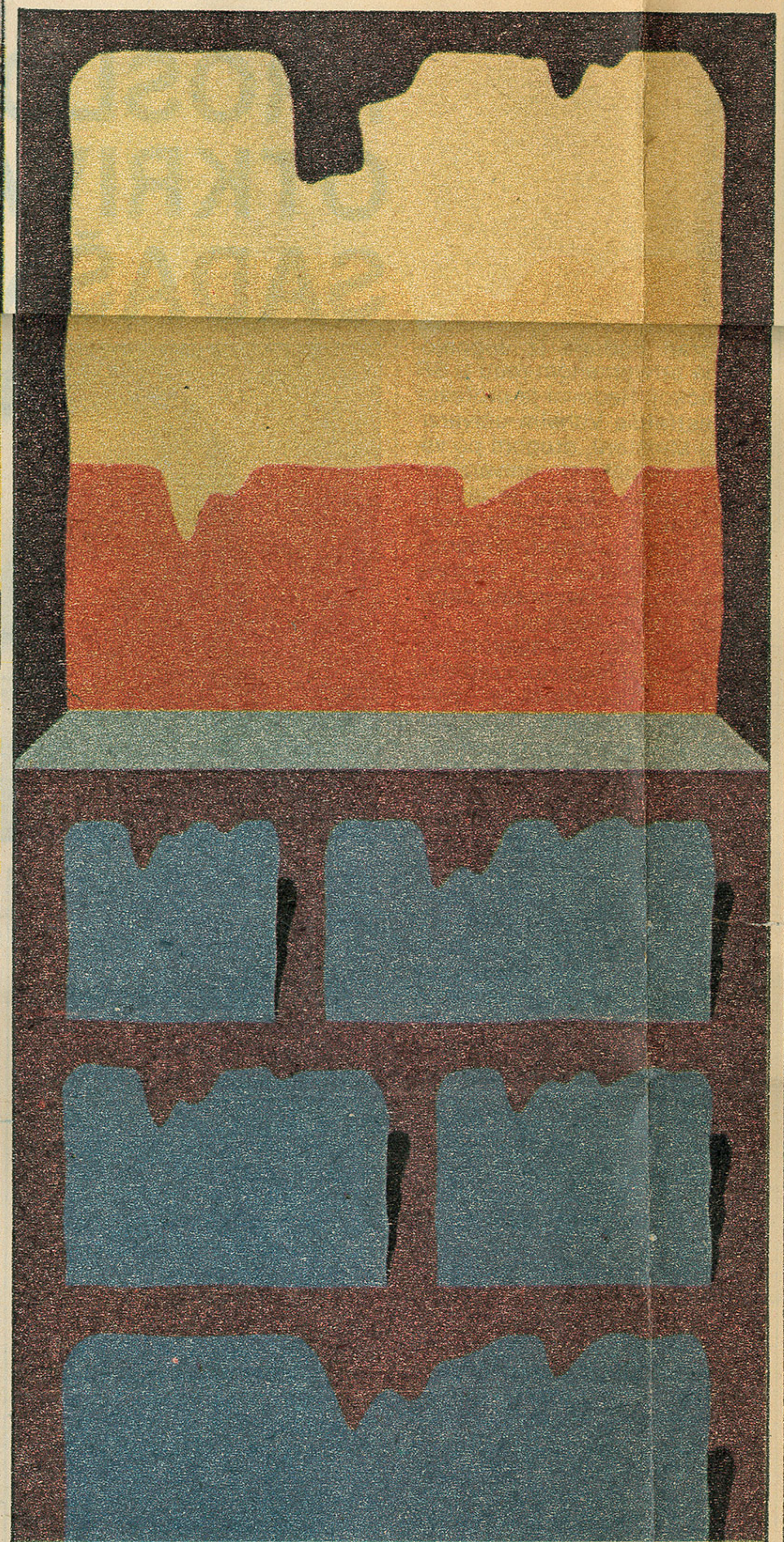
Rodoljub Anastasov: ČOVEK I PROSTOR, 1983/84.

tačku uzeli slobodu ličnog stvaralačkog izraza i kvalitet dela, pa su tako svi pravci, stilovi i forme dobili ravnopravan tretman. Tako smo ostvarili široki stvaralački spektar, od realizma prvih godina posle oslobođenja, preko raznih savremenih pravaca, do najnovijih istraživa-

nja" — piše slikar i teoretičar Borko Lazeski, član odbora za proslavu 40-godišnjice ASNOM-a. Među odabranim umetnicima su Dimitar Kondovski, Vangel Kodžoman, Spase Kunovski, Lazar Ličenoski, Petar Mažev, Nikola Martinoski, Vangel Naumovski, Orđan Petkovski,

Dimo Todorovski: MEČKIN KAMEN, 1983. (Kruševo)

Dušan Perčinkov: ŠUMA I, 1975.

Vasko Taškovski, Ana Temkova, Nikola Fidanovski, Novе Frangovski, Gligor Čemerski... Po prvi put predstavljena je na ovakvoj izložbi i monumentalna, spomenička umetnost (preko fotografija i „kartona“) i tako pružena mogućnost da se sagleda koliko je i na tom planu učinjeno za proteklih 40 godina

socijalističkog razvoja Makedonije. Posebnu privlačnost samom Muzeju daju skulpture izložene u slobodnom prostoru oko Muzeja, dela koja su načinjena na međunarodnom simpozijumu za plastiku u Prilepu. Aleksandra Tomić Fotografije Marin Dimeski